

Moore Solutions AS
Østensjøveien 43
0667 OSLO

VÅR REFERANSE
16/12775

DERES REFERANSE

DATO
19.03.2019

Merknader - endelig rapport

Finanstilsynet viser til dokumentbasert tilsyn i Moore Solutions AS (Moore Solutions), jf. Finanstilsynets brev av 27.5.2016 og etterfølgende korrespondanse med foretaket, senest foretakets brev av 28.9.2018. Det dokumentbaserte tilsynet var avgrenset til foretakets formidling av livsforsikringer med investeringsvalg.

Moore Solutions mottok Finanstilsynets foreløpig rapport i brev av 25.1.2018, hvor det samtidig ble varslet om sletting av Moore Solutions fra Finanstilsynets forsikringsagentregister i medhold av forsikringsformidlingsloven § 9-4 som kan benyttes ved grove eller gjentatte overtredelser av regelverket.

Moore Solutions har avgitt tilsvaret i brev datert 16.4.2018, med påfølgende utfyllende opplysninger.

Foretaket skriver blant annet at det på bakgrunn av Finanstilsynets rapport er innforstått med at det har forekommet tilfeller av manglende regelverksoppfyllelse, men er ikke enig i graden av alvor som Finanstilsynet fremhever. Foretaket anfører også at det kan tilbakevise flere av de konklusjoner som trekkes. Finanstilsynet har nedenfor vurdert Moore Solutions anførsler.

Finanstilsynet har i punkt 6 drøftet grunnlaget for sletting nærmere. Etter Finanstilsynets vurdering er vilkårene for sletting etter forsikringsformidlingsloven § 9-4 oppfylt. Moore Solutions opplyser i brev datert 28.9.2018 at foretaket har gjennomført en revidering av videre strategi og finner det ikke lenger hensiktsmessig å være registrert som forsikringsformidler i Finanstilsynets register og ber om å bli slettet fra registeret. Finanstilsynet har på denne bakgrunn i eget brev til foretaket fattet vedtak om sletting av registrering i henhold til dette, med hjemmel i forsikringsformidlingsloven § 9-3.

1. Om Moore Solutions

Moore Solutions ble registrert som forsikringsagent i Finanstilsynets register 8.6.2015. I oktober 2015 inngikk Moore Solutions forsikringsagentavtale med livsforsikringsforetaket STM Life Assurance PCC Plc (STM Life) med hovedsete i Gibraltar. I brev datert 20.12.2016 opplyser Moore Solutions at avtalen med STM Life er avvirket. Foretaket formidler også livsforsikringsavtaler for livsforsikringsforetaket Monarch Assurance Plc (Monarch), som har hovedsete i Storbritannia.

Eierstruktur

FINANSTILSYNET
Revierstedet 3
Postboks 1187 Sentrum
0107 Oslo

Telefon 22 93 98 00
Telefaks 22 63 02 26

post@finansstilsynet.no
www.finanstilsynet.no

Saksbehandler
Øystein Endal
Dir. tlf 22 93 96 32

Moore Solutions inngår i Moore-konsernet. Moore Solutions er et heleid selskap av Moore Financial Group AS, som igjen er eiet 50 prosent av Norkapital Holding AS og 50 prosent av GLC and Partners AS (tidligere Moore Management AS).

Moore Financial Group AS eier i tillegg til Moore Solutions, også følgende foretak: Moore Investment AS, Moore Partners AS, Moore Advisors AS og Moore Services AS. I brev datert 10.6.2016 har Moore Solutions opplyst at all distribusjon av forsikringer skjer i underagentforetakene. Disse er omtalt i rapportens punkt 4.

Styret og daglig leder

Fra og med 15.9.2018 består styret av Kenneth Nilsen (styreleder) og Gerd Oddveig Almås.

Ny daglig leder fra 16.11.2017 er Kenneth Nilsen. Fra og med 16.11.2017 til 15.9.2018 besto styret av Nils Arne Lie (styreleder), Kenneth Nilsen og Gerd Oddveig Almås.

Fra 20.8.2015 og frem til 16.11.2017 besto styret av Raymond Øverlie (styreleder) og Nils Arne Lie. Sistnevnte var i tillegg daglig leder.

2. Livsforsikringsavtaler med investeringsvalg formidlet av Moore Solutions

2.1 STM Moore2Life Investeringskonto

2.1.1 Innledning

I kundeliste oversendt Finanstilsynet fremgår det at Moore Solutions i perioden september 2015 til januar 2016 formidlet totalt 6,1 millioner kroner i premie til STM Life knyttet til avtaler om STM Moore2Life Investeringskonto. I kundelisten er det oppgitt 11 kunder, men Finanstilsynet legger på bakgrunn av mottatt dokumentasjon til grunn at det dreier seg om 12 kunder som har tegnet seg i produktet.

2.1.2 Produktbeskrivelse

STM Moore2Life Investeringskonto har et åpent investeringsunivers. I produktarket fremgår følgende: *Blant de mange investeringsalternativer (som du selv kan velge) finner du:*

- *Aksjefond med høy risiko og med tilsvarende mulighet for høy avkastning*
- *Kombinasjons-, obligasjons-, eller rentefond for deg som foretrekker sparing med lav risiko*
- *MOORE's egen modellportefølje. Se eget faktaark*
- *Verdipapirer fra alle verdens børser.*

Det er ingen krav til bindingstid eller utbetalingstid. Forsikringsavtalens verdi kan gjenkjøpes helt eller delvis på ethvert tidspunkt. I forsikringsvilkårene fremkommer det ikke noe minste tegningsbeløp. I produktarket er det imidlertid oppgitt at minste premiebeløp er 100.000 kroner. Forsikringselementet består i at kundens etterlatte/begunstiget får utbetalt 101 prosent av forsikringens verdi ved forsikringstakers dødsfall. Forsikringssummen er begrenset oppad til et beløp på 2.000 britiske pund. Kostnadene som kunden belastes ved å plassere midler i STM Moore2Life Investeringskonto er som følger:

<i>Etableringskostnad (gebyr)</i>	<i>5 prosent av innskutte premiebeløp</i>
<i>Fast kvartalsvis administrasjonskostnad</i>	<i>NOK 750 (NOK 3.000 per år)</i>
<i>Variabel kvartalsvis administrasjonskostnad</i>	<i>0,4125 prosent (1,65 prosent per år)</i>

Kvartalsvis risikopremie (forsikringselementet) ikke særskilt oppgitt, inngår i administrasjonskostnadene

Beregningsgrunnlaget for den kvartalsvise variable administrasjonskostnaden er opprinnelig og eventuelle senere innskutte premiebeløp, ikke gjeldende verdivurdering. I tillegg påløper kostnader knyttet til investering i underliggende fond og verdipapirer. Tegningsgebyr i fond som inngår i Moore Solutions investeringsvalg varierer fra null til fem prosent av tegningsbeløp. Årlig forvaltningskostnad for fond som inngår i Moore Solutions investeringsvalg varierer fra 0,2 til to prosent.

I henhold til forsikringssøknaden må forsikringstaker ved tegningen sette av en kontantandel på én prosent av premiebeløpet som skal dekke fremtidige kostnader. STM Life garanterer ikke renter på kontantinnskuddet og det er ikke opplyst hvordan dette beløpet er investert. Kontantinnskuddet utgjør en del av underliggende portefølje som det beregnes administrasjonskostnader av.

Av total etableringskostnad på fem prosent mottok Moore Solutions 4,25 prosent, hvorav underagentforetaket mottok 2,7 prosent. Av årlig variabel administrasjonskostnad på 1,65 prosent mottok Moore Solutions 1,21 prosent, hvorav underagentforetaket mottok 0,60 prosent. Moore Solutions mottok også returprovisjon på underliggende plasseringer i forsikringsavtalen med inntil 90 prosent av tegningsprovisjon og inntil 50 prosent på årlig forvaltning.

2.2 Moore Invest, Moore Spareplan og Moore Spareplan Pluss

2.2.1 Innledning

Det fremgår av oversendt kundeliste at Moore Solutions i perioden september 2015 til november 2016 har formidlet totalt 18,7 millioner kroner i premiebeløp til Monarch knyttet til avtaler om Moore Invest. Finanstilsynet har mottatt to kundelister i svarbrev datert 10.6.2016 og 20.12.2016, som viser totalt 39 kunder.

Finanstilsynet har mottatt to kundelister med totalt 134 kunder som har kjøpt Moore Spareplan og Moore Spareplan Pluss.

2.2.2 Produktbeskrivelse

Moore Invest og Moore Spareplan er livsforsikringsavtaler med investeringsvalg med dødsrisikodekning. Forsikringssummen i forannevnte produkter samt Moore Spareplan Pluss ble på et tidspunkt endret, jf. nedenfor om dette. Det beskrives derfor to ulike versjoner der forsikringssummen er ulik.

I Moore Invest er minste tegningsbeløp 150.000 kroner og minimum tegningsperiode er ifølge produktarket ti år. I foretakets brev 20.12.2016 er det imidlertid opplyst at det ikke er bindingstid på produktet og at det ikke påløper gebyrer ved tidligere innløsning. Ifølge det norske produktarket må kunden være mellom 18 og 60 år. Avtalen opphører når forsikringstaker fyller 80 år.

I Moore Spareplan er minste sparebeløp 2.000 kroner per måned, men ved oppstart må det innbetales et beløp tilsvarende 12 måneders avtalt sparebeløp (minimum 24.000 kroner). Minimum spareperiode er ti år og maksimum 20 år. I henhold til forsikringsvilkårene må forsikringstaker ved inngåelse av avtalen være fylt 18 år og under 70 år. I oppstartsfasen var øverste aldersgrense 60 år.

Moore Spareplan Pluss tilsvarer Moore Spareplan, men med den forskjell at kunden ikke må betale en premie tilsvarende 12 måneders avtalt sparebeløp ved etablering av avtalen.

Kundene kan velge mellom tre forhåndsdefinerte investeringsporteføljer (Defensiv, Balansert og Dynamisk) som er interne fond i Monarch. Hvis verdien på polisen er over 900.000 kroner kan kunden velge blant ytterligere fire porteføljer. I brev 3.1.2017 er det opplyst at kunder som investerer over 900.000 kroner kan velge Dedikert portefølje. I henhold til nøkkelinformasjonsdokumentet for Dedikert portefølje vil kapitalforvalteren sette opp en skreddersydd investeringsstrategi i henhold til kundens behov og målsetninger.

Dødsrisikoforsikringen

For Moore Invest og Moore Spareplan (før endringen i vilkårene), fremgår det at det kun er død som følge av ulykke som utløser dødsrisikoforsikringen de første tre årene. Deretter utbetales forsikringen uansett dødsårsak med visse begrensninger. Forsikringssummen som utløses er beskrevet i informasjonsmemorandumet i punktet "Benefits of the contract", og er begrenset oppad til 500.000 euro.

Monarch endret forsikringsvilkårene i oktober 2016. Endringen gjaldt kun for nye kunder. Det er blant annet gjort enkelte endringer i vilkårene for utbetaling de første tre årene ved at det utbetales en begrenset forsikringssum også ved annen dødsårsak enn ulykke. I Moore Spareplan og Moore Spareplan Pluss er det lagt inn en forsikringssum på ti ganger årlig premie og i Moore Invest er forsikringssummen lik innskutt premie. I vilkårene for alle tre avtalene fremgår det at forsikringssummen er begrenset oppad til 500.000 kroner, som utbetales i tillegg til beløp på konto. Det oppgis imidlertid i tillegg at maksimalt forsikringsbeløp er 500.000 euro. Idet opplysningene om maksimalt forsikringsbeløp er gitt med ulik valuta er det ikke klart hvilken grense som gjelder for forsikringsutbetalingen.

Kostnader som kunden belastes

Ved etablering av Moore Invest, og ved hver innbetaling av tilleggspremier, betaler kunden 4,5 prosent av innskutt premie samt 840 kroner per innbetaling.

Ved etablering av avtale om Moore Spareplan belastes kunden et "etableringsbeløp", jf. benevnelse i produktarket, som utgjør 4,5 prosent av totale premiemidler som kunden etter planen skal innbetale i løpet av avtalt spareperiode (minimum 10 år, maksimum 20 år). I forsikringsvilkårene benyttes også "innskuddsgebyr" om dette beløpet. Foretaket opplyser i tilsvaret at etter en endring i oktober 2016, er grunnlaget for utregning av tegningskostnaden for Moore Spareplan og Moore Spareplan pluss endret til maksimalt 15 år (mot tidligere 20 år), selv om faktisk spareperiode er lengre. I søknadsskjemaet fremgår det at beløpet belastes ved første premieinnbetaling, mens det i det norske produktarket fremgår at beløpet belastes for hele spareperioden med 0,45 prosent per måned i ti måneder. Det påløper også en transaksjonskostnad på 840 kroner på første innskudd og deretter 70 kroner per innbetaling av sparebeløp.

Årlig administrasjonsgebyr i alle tre avtalene er 1,2 prosent, som beregnes og trekkes kvartalsvis basert på polisens verdi. I tillegg påløper forvaltningskostnader knyttet til underliggende forhåndsdefinerte investeringsporteføljer: 0,8 prosent for Defensiv, 0,9 prosent for Balansert, én prosent for Dynamisk og 1,2 prosent for Dedikert som inkluderer provisjon til Moore Solutions. Det

påløper i tillegg kostnader på underliggende investeringer. Kunden kan endre fondssammensetning kostnadsfritt to ganger. Ytterligere fondsbytte belastes med 400 kroner per bytte.

Når det gjelder prisen for dødsrisikoforsikringsdekningen *før* endringen i vilkårene, er det ikke fremlagt informasjon på norsk om hvordan prisen beregnes/fremkommer. For Moore Invest og Moore Spareplan *etter* at forsikringssummen ble endret, er tariffene inntatt i informasjonsmemorandumet. For Moore Invest er det gitt et eksempel på at en kunde på 35 år må betale 280 kroner i snitt per måned i ti år for en livsforsikringsdekning på 500.000 kroner.

Moore Solutions provisjoner

Av totalt etableringsbeløp på 4,5 prosent mottar Moore Solutions 3,9 prosent, og av dette mottar underagentforetaket 2,5 prosent. Av årlig variabel administrasjonskostnad på 1,20 prosent mottar Moore Solutions 0,60 prosent, hvorav underagentforetaket mottar 0,20 prosent. Fra underliggende investeringer mottar Moore Solutions returprovisjoner knyttet til tegningsgebyrer, forvaltet kapital, og administrasjonskostnader: returprovisjon på tegningsgebyrer varierer fra 0 til 90 prosent av tegningsgebyret som igjen varierer fra 0 til 5 prosent av tegningsbeløpet. Moore mottar opptil 50 prosent av årlig forvaltningshonorar i underliggende fond. Fondenes årlige forvaltningshonorar varierer fra 0,2 til 2 prosent av forvaltet beløp.

3. Forsikringsformidlingen - råd om dekningen av foreliggende forsikringsbehov

3.1 Rettslig utgangspunkt

Etter forsikringsformidlingsforskriften § 3-1 fjerde ledd skal forsikringsformidleren, særlig på grunnlag av opplysningene fra kunden, som et minimum presisere kundens krav og behov, samt begrunne hvert råd den gir kunden om et bestemt forsikringsprodukt. Disse presiseringene skal tilpasses den foreslåtte forsikringsavtalens kompleksitet og gis skriftlig. Kravet til skriftlighet følger av forsikringsformidlingsloven § 7-7 som viser til §§ 5-4 jf. 5-5 første ledd nr. 1.

Etter forsikringsformidlingsforskriften § 3-1 femte ledd har forsikringsformidlingsforetak samme informasjonsplikt som et forsikringsforetak etter forsikringsavtaleloven kapitlene 2 og 11. Etter forsikringsavtaleloven § 11-1 første ledd skal et forsikringsselskap i forbindelse med tegningen av en forsikring så vidt mulig sørge for at forsikringstakeren får råd om dekningen av foreliggende forsikringsbehov. Dette innebærer at foretaket må analysere kundens behov og deretter gi råd om hvilke forsikringsformer foretaket kan tilby for å dekke dette behovet.

Livsforsikringsavtaler med investeringsvalg må antas først og fremst å skulle ivareta et sparebehov hos forsikringskunden, og det må da avdekkes om kunden har et slikt sparebehov. For livsforsikringer med investeringsvalg er det i forvaltningspraksis stilt strenge krav til innhenting av opplysninger om kundens krav og behov. Dette skal sikre at råd om tegning av forsikringen faktisk dekker et foreliggende forsikrings- og sparebehov hos kunden. Ved salg av livsforsikringsavtaler med investeringsvalg fremheves ofte fordelene av utsatt beskatning på gevinst ved realisasjon av underliggende investeringer. Det er særlig kunder som handler aktivt i markedet for finansielle instrumenter som vil kunne ha fordel av dette, og formidleren bør derfor avdekke om kunden vil ha nytte av dette.

Momenter som ellers bør inngå i en kartlegging bør være inntekts- og formuesposisjon generelt, herunder øvrige forsikringer og investeringer, antall år til pensjonsalder, risikovilje, kompetanse og erfaring og om kunden er i stand til å forstå produktet. Finanstilsynet har uttalt at avdekking av kundens forsikringsbehov i slike tilfeller innebærer en egnethetsvurdering. Finanstilsynet har også uttalt at et forsikringsforetak har plikt til å fraråde kunden dersom et produkt ikke er egnet.

Etter forsikringsavtaleloven § 11-1 andre ledd skal forsikringsselskapet gi forsikringstakeren opplysninger om viktige sider ved de forskjellige typer forsikring som kan dekke forsikringsbehovet. Det vises også til forskrift 5.5.1995 nr. 581 om opplysningsplikt for avtaler om livsforsikring. Underliggende eiendeler i en avtale om livsforsikring med investeringsvalg er en sentral og integrert del av slike forsikringsavtaler. I produkter der kunden bærer avkastningsrisikoen vil faktorer som påvirker forventet avkastning slik som forventet risiko og kostnader, være viktige sider ved produktet. Det vises for øvrig til Finanstilsynets rundskriv 14/2016 om informasjon og rådgivning ved salg av livsforsikringer med investeringsvalg.

Det er ikke eksplisitte krav om skriftlighet og dokumentasjon av rådgivningen eller salget. Men forsikringsagentene har en plikt til å gi en skriftlig sammenfatning av forsikringstakerens krav og behov og begrunnelsen for rådene som er gitt. Forskrift 22. september 2008 nr. 1080 om risikostyring og internkontroll fastsetter imidlertid at foretaket skal ha hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll. For foretak hvis eneste eller vesentligste virksomhet er å formidle komplekse forsikringsavtaler, er risikoen for feil rådgivning den vesentligste risikoen. Dette tilsier at systemet for internkontroll må være bygget opp slik at foretaket har tilgang på nødvendig dokumentasjon for å kunne kontrollere at agenter og underagenter (agenter), til enhver tid etterlever gjeldende lover og interne retningslinjer ved fastleggingen av kundens forsikringsbehov, og at rådene dekker kundenes forsikringsbehov.

3.2 Faktiske forhold

3.2.1 STM Moore2Life Investeringskonto

Åtte av 11 kunder som har tegnet STM Moore2Life Investeringskonto i henhold til foretakets kundeoversikt, har en vesentlig andel av midlene plassert i Akatorporteføljen et spesialfond sammensatt av Akator, se omtale i neste avsnitt. Det er ikke opplyst hvordan resten av premiemidlene er plassert, og Finanstilsynet legger til grunn at dette er kontantinnskudd. Én av de åtte kundene har plassert i Akatorporteføljen og i Prestige Alternative Finance Fund Limited (Prestige) samt et større kontantinnskudd. Prestige er et alternativt investeringsfond for profesjonelle investorer registrert på Caymanøyene. Ytterligere to kunder har kun plassert i Prestige og resten i kontantinnskudd, hvorav én har 185.000 kroner plassert i Prestige og 415.000 kroner i kontantinnskudd. En kunde har kun et kontantinnskudd tilsvarende 520.000 kroner.

Akatorporteføljen er den dyreste underliggende investeringen som tilbys i Moore Solutions fondsutvalg. Plasseringen er definert som seks på en risikoskala der én er lavest og seks er høyest. Foretaket opplyser i tilsvaret at Akator er et selvstendig investeringselskap etablert av STM Life, og at det var registrert på Gibraltar med STM Fidecs Management Limited som forvalter. Akator ble lagt ned i 2016. I fremlagt kundedokumentasjon fra september 2015 fremgår det at Akatorporteføljen forvaltes av NEF Kapitalforvaltning AS.

3.2.2 Moore Spareplan og Moore Spareplan Pluss

På tidspunktet for tegning av avtale om Moore Spareplan og Moore Spareplan Pluss blir kunden belastet 4,5 prosent i etableringsbeløp av de samlede premieinnbetalingene som er planlagt innbetalt over hele spareperioden, som er minimum ti år og maksimum 15 eller 20 år avhengig av når avtalen ble inngått. En kunde som i avtalen signerer på en plan om å innbetale 2.000 kroner i måneden i 20 år, måtte frem til oktober 2016 betale et etableringsbeløp på 4,5 prosent av 480.000 kroner, dvs. 21.600 kroner, uavhengig av om sparebeløpene faktisk innbetales i henhold til plan. Hvis kunden gjenkjøper avtalen, eller dødsrisikoforsikringen utløses før spareperioden utløper, får kunden/etterlatte ikke refundert kostnadene for gjenværende avtaletid. Av 107 kunder som har tegnet seg i enten Moore Spareplan eller Moore Spareplan Pluss, som Finanstilsynet har mottatt informasjon om spareperiode for, har 42 prosent avtalt ti års spareperiode, 31 prosent har fra 11 til 15 år, 26 prosent fra 16 til 20 år, og én kunde har avtalt 38 år. Finanstilsynet har ikke informasjon om spareperioden til de resterende 27 kundene.

Det er ikke lagt frem opplysninger om størrelsen på premien for livsforsikringselementet i henhold til de eldre forsikringsvilkårene.

3.2.3 Investeringer i unoterte aksjer

Moore Solutions har fremlagt dokumentasjon på åtte¹ kunder som har kjøpt Moore Invest, Moore Spareplan, Moore Spareplan Pluss og STM Moore2Life Investeringskonto, og som har plassert premiemidler i GLC and Partners AS og Moore Investment AS som del av underliggende portefølje i nevnte forsikringsprodukter. Om GLC and Partners AS og Moore Investment AS vises til merknadenes punkt 1 og omtalen av eierstrukturen i Moore Solutions og Moore-gruppen. Moore Investment AS hadde investeringsvirksomhet som vedtektsfestet formål fra 2013 og frem til november 2017, da det ble noe utvidet. Moore Solutions presiserer at det ikke har utfyllende oversikt over aksjonærer i GLC and Partners AS, men har funnet info om dette på nettet.

3.3 Finanstilsynets foreløpige rapport

STM Moore2Life Investeringskonto

Finanstilsynet vurderte mottatt dokumentasjon på to kunder, hhv. 69 og 79 år. Finanstilsynets foreløpige vurdering var at avdekkingen som ble foretatt av kundens krav og behov, herunder om kundenes kunnskap og erfaring fra markedet for finansielle instrumenter, ikke var tilstrekkelig til å begrunne foretakets råd om å kjøpe STM Moore2Life Investeringskonto med spesialfond (Akator) som underliggende. Kostnadene fordrer høy risiko og lang investeringshorisont. Finanstilsynet la dessuten til grunn at rådet om å plassere i Akator var direkte i strid med kundenes uttalte forsikrings- og sparebehov.

Selv om Finanstilsynet ikke hadde dokumentasjon knyttet til samtlige 10 av 11 kunder som hadde alternative investeringsfond som underliggende eiendeler (den siste hadde kun kontantinnskudd), la Finanstilsynet til grunn som lite sannsynlig at Moore Solutions hadde avdekket et forsikrings- og sparebehov hos samtlige kjøpere av STM Moore2Life Investeringskonto som kan begrunne at det var et fornuftig råd å plassere utelukkende i spesialfond i underliggende investeringsportefølje, særlig tatt i betraktning at snittalderen på kundene var 66 år. Når det gjelder den store andelen kontantinnskudd, hvorav én utelukkende har kontantinnskudd, var det Finanstilsynets foreløpige vurdering at kundene synes garantert å tape penger. På denne bakgrunn la Finanstilsynet til grunn i

¹ To av kundene i oversikten er personer med tilknytning (ansettelsesforhold, tillitsverv mv.) til Moore Solutions eller underagentforetak, og det ses derfor bort fra disse i det videre.

sin foreløpige vurdering at Moore Solutions opptrådte i strid med forsikringsformidlingsforskriften § 3-1 femte ledd, jf. forsikringsavtaleloven § 11-1 første ledd, ved å gi råd som ikke dekket kundens foreliggende forsikringsbehov.

Finanstilsynet la videre til grunn at informasjonen som er gitt om Akatorporteføljen i produktarket er utilstrekkelig til å vurdere den reelle risikoen, og at kunder som for det vesentligste har plassert i Akator dermed ikke har fått opplysninger om viktige sider ved forsikringen i strid med forsikringsavtaleloven § 11-1 andre ledd.

Moore Spareplan og Moore Spareplan Pluss

Finanstilsynet skrev i foreløpig rapport at kostnadsnivået og kostnadsstrukturen i Moore Spareplan og Moore Spareplan Pluss gjør at avtalene er uegnet for sparing. Finanstilsynet bemerket at kostnadsstrukturen sikret Moore Solutions og underagentene høye provisjoner allerede ved tegningen gjennom at kundene måtte forskuttere etableringsbeløpene for hele den avtalte spareperioden, uavhengig av om tjenestene gebyret skal dekke faktisk vil bli levert i fremtiden. Finanstilsynet la til grunn at Moore Solutions opptrådte i strid med forsikringsavtaleloven § 11-1 første ledd ved å gi råd til kunder om å tegne seg i Moore Spareplan og Moore Spareplan Pluss som ikke dekket kundenes foreliggende forsikringsbehov.

Finanstilsynet uttalte også at det var svært kritisk til at kunder gis råd om å plassere midler i selskaper som agentforetaket eller ansatte i agentforetaket eller underagentforetaket, eller andre personer knyttet til disse selskapene, har direkte økonomiske interesser i eller drar økonomisk fordel av. Finanstilsynet viste til de betydelige iboende interessekonflikter en slik formidling har. Finanstilsynet kjenner ikke til hvem avhender av aksjene var eller prisen kundene måtte betale for aksjene, men bemerket generelt at prisen på aksjene i GLC and Partners AS og Moore Investment AS vil være beheftet med betydelig usikkerhet da verdsettelsen av unoterte selskaper er svært vanskelig. Nevnte forhold tilsier at plasseringen vanskelig kan sies å ha vært i kundenes interesse.

Finanstilsynet anså ovennevnte overtredelser som grove overtredelser av den omsorgsplikt som ligger i rådgivningsplikten etter forsikringsavtaleloven § 11-1 første ledd som fastsetter en plikt til å gi råd som dekker kundens foreliggende forsikrings- og sparebehov. Livsforsikringsavtaler med investeringsvalg må antas først og fremst å skulle dekke et sparebehov hos forsikringskunden. Kundenes mulighet til å oppnå sparing gjennom produkter Moore Solutions har solgt kombinert med de råd som har vært gitt om investeringsvalg, særlig ved kjøp av STM Moore2Life Investeringskonto, er tvert imot sterkt redusert samtidig som Moore Solutions har sikret seg høye provisjoner.

3.4 Foretakets anførsler

STM Moore2Life Investeringskonto

Foretaket skrev i brev av 3.1.2017 at selskapet ikke selv har satt sammen underliggende eiendeler, men at det har vært opp til kunden å velge med den begrensning at STM Life må godkjenne investeringen. Analyser som er benyttet er analyser som er tilgjengelige på nett, slik som Morningstar og lignende. I tilsvaret 16.4.2018 anfører foretaket at det ønsket å tilby UCITS fond som underliggende investeringer i STM Moore2Life, men dette var ikke tilgjengelig i STM Life ved oppstart av forsikringsformidlingen. Foretaket skriver at Prestige-fondet var et av alternativene som var tilgjengelig som underliggende investeringer ved oppstart av forsikringsformidlingen. Foretaket skriver videre at det forhold at STM Life ikke tilbød UCITS fond og knytningen til

Prestige var medvirkende til at Moore Solutions avsluttet samarbeidet med STM Life. Foretaket viser til at det er gitt råd om de produkter som var tilgjengelig i STM sitt fondsutvalg.

Om kunden på 79 år presiserer foretaket at kunden solgte seg ut av en unotert aksje, og at dette således er en kunde som har handlet aktivt i markedet for finansielle instrumenter og at det med rette ble ansett at kunden hadde et sparebehov som var ønsket og ble dekket av produktet som ble tegnet. Om kunden på 69 år anfører foretaket at kunden hadde erfaring fra kompliserte finansielle plasseringer, og er derfor sterkt uenig i at avdekking av kundens krav og behov, herunder kunnskap, var mangelfull. Rådgiver frarådet dessuten tegning. Foretaket erkjenner likevel at det ikke er samsvar mellom det som kunden krysset av for investeringsønske og det som faktisk ble gjort av investeringsvalg.

Foretaket anfører at kundene var innforstått med at det ble investert i Akator, og at kundene mottok og signerte faktaark for Akator som viser kostnader og risikoklasse, herunder at det kunne investeres i en rekke typer finansielle instrumenter samt råvarer. Kunden som kun har kontantinnskudd i sin forsikringspolise skulle plassere midlene i spesifiserte porteføljer, men ifølge Moore Solutions hadde forsikringsforetaket på tidspunktet for tilsynet ikke klart å levere de nevnte porteføljene.

Foretaket skriver i tilsvaret, jf. også brev av 28.9.2018, at det erkjenner at det for noen av kundene som plasserte i STM Moore2Life Investeringskonto mangler skriftlig dokumentasjon på at kundens preferanser er i tråd med faktisk investeringsvalg. Foretaket tar selvkritikk på at det burde ha fanget opp dersom faktiske investeringsvalg ikke var i tråd med de dokumenterte preferanser og enten fått oppdatert de dokumenterte preferanser eller dokumentert fraråding av kundens investeringsvalg.

Foretaket skriver at de uheldige sider ved STM Moore2Life-produktet som selskapet selv avdekket resulterte i at selskapet selv tok affære og avsluttet å tilby produktet etter svært kort tid, og at dette må anses formildende. Foretaket anfører også at påstanden om at Moore Solutions gjennomgående har gitt råd om underliggende på bekostning av kundens forsikringskrav og behov, er udokumentert.

Moore Spareplan og Moore Spareplan Pluss

Foretaket anfører at disse spareproduktene inneholder reelle forsikringsdekninger ved død, slik at Moore Spareplan og Moore Spareplan Pluss i større grad enn andre fondskontoer i det norske markedet vil ivareta både kundenes spare- og forsikringsbehov.

Foretaket er uenig i at spareproduktet er komplekst, og viser til at forsikringsdelen er oversiktlig og at spareprofilen består av tre spareprofiler, der hver av profilene er fond-i-fond som igjen inneholder UCITS registrerte verdipapirfond som er ukompliserte. Hva som er underliggende fond og derav underliggende kostnader gis på forespørsel.

Foretaket er videre uenig i Finanstilsynets beregninger av størrelsen på påløpte kostnader. Foretaket bemerker at Finanstilsynets metode for beregning av kostnadsnivået både er delvis feil ved at engangshonorar og årlige honorar er summert og presenteres som årlig gebyr. En slik beregning er tilnærmet korrekt første år, men svært feil for alle etterfølgende år. Foretaket anfører at om deler av kostnadene er forskuddsbetalt eller ikke er neppe relevant, det relevante må være å måle det over den aktuelle kontraktsperiode kostnadene gjelder. Foretaket bemerker at det er klar over forskjell på

forskuddsbetaling og løpende betaling, men at det antas at Finanstilsynet ikke er opptatt av akkurat denne effekten.

Foretaket har lagt ved foretakets egen beregning av kostnader for Moore Spareplan og Moore Spareplan Pluss. Foretaket har videre sammenlignet produktenes kostnader mot tilsvarende spareprodukter i det norske markedet. Foretaket illustrerer at en kunde på 35 år, som investerer 37.800 kroner i året (gjennomsnittlig sparebeløp for foretakets kunder) over ti år vil dekke kostnader med en årlig avkastning på 5,3 prosent. Tilsvarende vil en spareavtale over 15 år med samme forutsetninger dekke kostnader med en årlig avkastning på 4,5 prosent.

Foretaket viser til at det foreligger få rundskriv, endelige merknader etc. som presiserer Finanstilsynets tolkninger, og som gir føringer eller veiledning utover selve lovteksten med forskrifter. Foretaket viser til at Finanstilsynets kartlegging "Kartlegging – informasjon og rådgivning ved salg av individuelle livsforsikringsprodukter med investeringsvalg der kunden tar investeringsbeslutningene" viser at det er et stort sprang i forsikringsforetakenes rutiner, dokumentasjon og kostnader. Foretaket tolket Finanstilsynets kartlegging slik at det var lite føringer fra Finanstilsynet hva gjelder kostnader, rutiner for rådgivning og informasjon til kunder. Foretaket viser til at foretakets produkter er annerledes enn de andre produktene i det norske markedet og således er prisingen annerledes.

Foretaket skriver i tilsvaret at "Det er uklart om Finanstilsynet mener at det er begått regelbrudd i forbindelse med råd om plassering i selskaper hvor agenten m.fl. har interesser". Selskapet oppgir alle returprovisjoner til selskapet, andre selskap i konsernet og/eller agenter i produktenes faktaark som alle kunder får tilgang til før tegning. I brev av 28.9.2018 anføres ytterligere at det er en feilslutning fra Finanstilsynet at eksisterende kunder skal ha blitt aksjonærer i Moore Investment AS eller GLC & Partners AS på bakgrunn av rådgivning fra Moore Solutions eller underagentforetak. Moore Solutions har ikke på noe tidspunkt formidlet råd om kjøp eller salg av aksjer i verken Moore Investment AS eller GLC & Partners AS. Foretaket anfører at ettersom det ikke er gitt slike råd, faller Finanstilsynets videre forespørsler om vurdering av interessekonflikter bort. Foretaket skriver at det ikke kjenner til hvem som er avhender av aksjene, eller om kurs eller verddivurdering på kjøp- eller salgstidspunktet.

3.5 Finanstilsynets endelige merknader

3.5.1 Utgangspunkt for Finanstilsynets vurderinger

Moore Solutions har formidlet dyre og komplekse utenlandske livsforsikringsavtaler med investeringsvalg til kunder som må anses som alminnelige forbrukere. Det har herunder vært tilbudt avtaler med komplekse kostnadsstrukturer samt komplekse og risikofylte instrumenter som underliggende. Det høye kostnadsnivået i avtalene som har vært formidlet forutsetter høy avkastning og stiller krav til kundenes forståelse for sammenhengen mellom risiko og avkastning, og forutsetter kunnskap om og erfaring fra markedet for finansielle instrumenter. Om kostnadsstrukturen i Moore Spareplan og Moore Spareplan Pluss vises til Finanstilsynets vurderinger i punkt 3.5.3.

Moore Solutions formidlingsvirksomhet stiller dermed store krav til å avdekke kundens forsikrings- og sparebehov, og at det innhentes tilstrekkelig informasjon til å vurdere om kunden har den nødvendige kunnskap og erfaring til å forstå risikoen knyttet til produktene som sådan, for eksempel konsekvensene av kostnadsstruktur, og risikoen knyttet til underliggende

investeringsmuligheter som presenteres. Foretakets etterlevelse av gjeldende krav til informasjon og rådgivning må vurderes i lys av disse forholdene.

3.5.2 STM Moore2Life Investeringskonto

Finanstilsynet legger til grunn tatt i betraktning den faktiske sammensetningen av kundenes underliggende porteføljer og foretakets anførsler om begrenset utvalg av underliggende investeringer, at Moore Solutions kun har presentert kundene for alternative investeringer med høy risiko, og at dette må oppfattes som et råd om å plassere i slike eiendeler. Finanstilsynet bemerker også at selv om kunden tar beslutningen, er selve poenget med rådgivning å bistå kunden slik at kunden tar valg som er i kundens interesse. Som den profesjonelle part er det forsikringsformidlerens ansvar å bidra til at kunden tar rasjonelle investeringsvalg i forhold til å få oppfylt sine forsikrings- og sparebehov. Gjennomsnittlig investert beløp er 563.000 kroner. Finanstilsynet fastholder at råd om å plassere en vesentlig andel av tegningsbeløpet utelukkende i alternative investeringsfond med høy risiko, fortrinnsvis Akator, ikke var egnet til å dekke de aktuelle kundenes forsikrings- og sparebehov.

Finanstilsynet har i etterkant av foreløpig rapport mottatt dokumentasjonen på alle åtte STM Life-kunder som investerte i Akator som underliggende investering. Finanstilsynets gjennomgang underbygger at råd om å investere en vesentlig andel av tegningsbeløpet i Akator ikke var i samsvar med kundenes avdekkede krav og behov, herunder kundenes risikovillighet og investeringshorisont, eller i samsvar med kundenes kunnskap og erfaring fra markedet for finansielle instrumenter for noen av de åtte kundene. Finanstilsynet registrerer at foretaket for noen av kundene ikke er uenig i Finanstilsynets konklusjon.

Videre fastholder Finanstilsynet konklusjonen om at det for ytterligere én kunde ikke var i samsvar med kundens avdekkede ønsker og behov å plassere alle midlene som kontantinnskudd som underliggende investering. Finanstilsynet registrerer at foretaket ikke er uenig i Finanstilsynets konklusjon.

Finanstilsynet bemerker at foretaket ikke kan formidle forsikringer før underliggende plasseringer som var i samsvar med kundenes ønsker og behov var tilgjengelig. Dette underbygger etter Finanstilsynets vurdering at foretaket satte egne interesser i å få gjennomført salg av forsikringene foran kundenes interesser. Foretaket formidlet totalt 6,1 millioner kroner i premie til STM Life for 11 kunder knyttet til avtaler om STM Moore2Life Investeringskonto.

Finanstilsynet anser også at kundene ikke fikk opplysninger om viktige sider ved forsikringen, tatt i betraktning at Moore Solutions kun rådgå om alternative investeringer som underliggende til forsikringen, fortrinnsvis Akator. I foreløpig rapport ga Finanstilsynet uttrykk for at det har vanskelig for å forstå hva det er Moore Solutions kunder har investert i når de har plassert midler i Akator. Moore Solutions har ikke gitt noen nærmere informasjon i tilsvaret om hvilke underliggende eiendeler kundenes sparepenger faktisk har vært eksponert mot, men viser kun til nevnte opplysninger i faktaarket som kunden har signert. Beskrivelsen av investeringsstrategien i Akatorporteføljen i faktaarket synes i realiteten å innebære en blankofullmakt til å forvalte midlene etter Moore Porteføljens/analyseteamets skjønn. Finanstilsynet anser at den sparsomme informasjonen som er gitt til kundene om Akatorporteføljen i produktarket er utilstrekkelig til at kundene kunne vurdere den reelle risikoen knyttet til investeringen, og fastholder at kunder som for

det vesentligste har plassert i Akator dermed ikke fikk opplysninger om viktige sider ved forsikringen, noe som er i strid med forsikringsavtaleloven § 11-1 andre ledd.

Finanstilsynet bemerker for øvrig at foretakets redegjørelse i tilsvaret om at STM Life i en fase begrenset utvalget av underliggende investeringer til kun å omfatte spesialfond, ikke er i samsvar med skriftlig informasjon som ble gitt kundene i produktarket, og det ble heller ikke opplyst om dette i foretakets redegjørelse for Moore2Life i brev av 3.1.2017 til Finanstilsynet, særlig punkt 6.1 der foretaket gir en redegjørelse for produktet og leverandøren.

Det er Finanstilsynets endelige vurdering at Moore Solutions overfor kundene som tegnet seg i STM Moore2Life Investeringskonto opptrådte i strid med forsikringsformidlingsforskriften § 3-1 femte ledd jf. forsikringsavtaleloven § 11-1 første ledd ved å gi råd som ikke dekket kundens foreliggende forsikringsbehov. Videre har Moore Solutions i strid med forsikringsavtaleloven § 11-1 andre ledd ikke gitt opplysninger om viktige sider ved forsikringen. Finanstilsynet anser overtredelsene som grove ettersom det dreier seg om overtredelse av sentrale kundevernbestemmelser som skal sikre at kundens forsikringsbehov ivaretas, og samtidig sette kunden i stand til å fatte en informert beslutning. Dette må anses særlig viktig der kunden gis råd om å plassere til dels store pengebøyer i komplekse produkter. Finanstilsynet mener foretaket i sin rådgivning har satt kundens forsikringsbehov til side, samtidig som foretaket har sikret seg høye provisjoner ved rådgivningen.

3.5.3 Moore Spareplan og Moore Spareplan Pluss

Finanstilsynet bemerker at det var kombinasjonen av kostnadsnivået og kostnadsstrukturen, særlig det forhold at kunden forskuddsbetaler et etableringsbeløp/innskuddsgebyr til forsikringsforetaket inntil femten år frem i tid (frem til oktober 2016 inntil tyve år frem i tid), som lå til grunn for Finanstilsynets foreløpige vurdering om at produktet i seg selv ikke er egnet til å dekke et foreliggende forsikrings- og sparebehov hos kundene.

Finanstilsynet legger til grunn at kostnadsstrukturen sikrer Moore Solutions og underagentforetakene høye provisjoner allerede ved tegningen gjennom at kunden må betale et såkalt etableringsbeløp (innskuddsgebyr) som skal dekke kostnader for hele den avtalte planlagte spareperioden, uavhengig av om premiene innbetales og dermed uavhengig av om tjenestene gebyret skal dekke faktisk vil bli levert i fremtiden. Dette er åpenbart gunstig for agenten og forsikringsforetaket, men ugunstig for kjøper.

Kundene får heller ikke tilbakebetalt etableringsbeløpet ved gjenkjøp før tiden. Forskuttering av kostnadene innebærer i realiteten en innlåsingseffekt ved at kundene vil tape disse pengene ved å gjenkjøpe. For kunder som var mellom 65 og 70 år ved tegning vil dette i praksis bety en innlåsingseffekt til etter fylte 80 år. Finanstilsynet kan heller ikke se at kunden får avkastningen på innbetalt forskudd. Finanstilsynet kan vanskelig se at en slik vederlagsstruktur normalt vil være i samsvar med kundenes forsikrings- og sparebehov, selv ikke der kundene har oppgitt lang sparehorisont, eller kan sies å oppveies av andre særlige fordeler ved produktet. Finanstilsynet anser at vederlagsstrukturen er en svært sentral side ved Monarch-produktene, og som bidrar til å øke kompleksiteten i produktet vesentlig. Finanstilsynet mener at kostnadsstrukturen som beskrevet, medfører at produktet må anses som komplekst, noe som skjerper kravet til agentens råd.

Når det gjelder foretakets anførsler til Finanstilsynets summering av kostnadselementene, bemerkes at Finanstilsynets poeng først og fremst var å illustrere et generelt høyt kostnadsnivå. Finanstilsynet fastholder at det samlede prisnivået kunden må betale til forsikringsforetaket i henholdsvis Moore Spareplan og Moore Spareplan pluss, er høyt. Finanstilsynet viser til at foretakets egne beregninger tilsier at kunden i foretakets eksempel omtalt i rapportens punkt 3.4 må ha en årlig avkastning på omtrent 5,3 prosent bare for å dekke kostnadene ved en tiårig forsikringsspareavtale. I foretakets eksempel påløper omtrent 18 prosent av totale kostnader ved tegning. Totalt påløper omtrent 22 prosent av kostnadene i år én. Finanstilsynet har ikke etterprøvd foretakets beregninger, men legger disse til grunn. Kostnadsstruktur og pris må som nevnt ses i sammenheng, og det er derfor etter Finanstilsynets vurdering mindre relevant å sammenligne produktet med produkter med løpende prising slik foretaket gjør i sine beregninger.

Finanstilsynet mener at formidling av produkter med en slik kostnadsstruktur gir grunnlag for å rette sterk kritikk mot foretaket, da kundene, til forskjell fra foretaket, ikke er tjent med en slik struktur. Finanstilsynet legger til grunn at kostnadsstrukturen sikret Moore Solutions og underagentforetakene høye provisjoner allerede ved tegningen. Finanstilsynet fastholder at foretakets rådgivning utgjør en grov overtredelse av plikten til å gi råd som dekker kundens foreliggende forsikringsbehov, jf. forsikringsavtaleloven § 11-1.

Foretaket anfører i tilsvaret at Moore Spareplan og Moore Spareplan Pluss ikke er komplekse, blant annet under henvisning til at sparedelen består av tre spareprofiler, fond-i-fond løsninger, som inneholder UCITS registrerte verdipapirfond som er et ukomplisert spareprodukt.

Forsikringsløsning som innpakning for underliggende investeringer fordrer at kunden må hensynta langt flere aspekter enn å gå i et UCITS-fond. Som nevnt er det Finanstilsynets vurdering at særlig kostnadsstrukturen bidrar til å øke kompleksiteten i de aktuelle produktene. Finanstilsynet bemerker for øvrig at seks kunder som har tegnet Moore Spareplan, Moore Spareplan Pluss, Moore Invest og STM Moore2Life, har unoterte aksjer i GLC and Partners AS og Moore Investment AS som del av underliggende portefølje i forsikringsproduktet. Finanstilsynet legger etter dette til grunn at kunder også har kunnet ha andre plasseringer i finansielle instrumenter gjennom Moore Spareplan og Moore Spareplan Pluss i tillegg til nevnte tre spareprofiler. Finanstilsynet registrerer for øvrig foretakets svar om at det ikke har rådgitt kunder om å investere i unoterte aksjer i GLC and Partners AS og Moore Investment AS. Det er ikke gitt ytterligere informasjon om hvordan aksjene har blitt en del av forsikringsløsningen.

4. Kontroll av agenter mv.

4.1 Rettslig utgangspunkt

Det følger av forsikringsformidlingsloven § 7-1 tredje ledd at et forsikringsagentforetak ikke kan gi fullmakten videre til en agent uten at de krav som er stilt i §§ 7-2, 7-3 og 7-6 er oppfylt for underagentvirksomheten.

Forsikringsformidlingsloven § 7-2 første ledd stiller krav til at en agent skal oppfylle kvalifikasjonskravene i § 7-3, ha hederligandel og ikke være under konkursbehandling, konkursskarantene eller gjeldsforhandling. Forsikringsagentvirksomheten skal godtgjøre at kravene er oppfylt. Kravet til hederligandel innebærer i henhold til § 7-2 andre ledd at registrering i alle tilfeller skal nektes dersom vedkommende er dømt for et straffbart forhold og dette forholdet gir grunn til å tro at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på forsvarlig måte. Registrering skal

også nektes dersom vedkommende ved utøvelsen av arbeid, oppdrag eller tillitsverv har utvist slik adferd at det er grunn til å tro at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på forsvarlig måte.

Finanstilsynet har i rundskriv 14/2015 om egnethetskravene i punkt 5.4 uttalt at "Det vil bli lagt vekt på klanderverdig atferd i tilknytning til virksomhet innen finanssektoren. For eksempel vil en person som har ledet en virksomhet innen Finanstilsynets ansvarsområde og som har fått konsesjonen trukket tilbake, normalt ikke bli ansett for å oppfylle egnethetskravet. (...) Det vil imidlertid alltid skje en konkret vurdering av i hvilken grad vedkommende kan klandres. Det vil også ha betydning hvor langt tilbake i tid tilbakekallet av konsesjon ligger".

I henhold til forsikringsformidlingsloven § 7-3 skal agenter til enhver tid ha den kunnskap og kompetanse som er nødvendig i forhold til den virksomhet som drives. Det skal foretas en konkret vurdering av agentens kvalifikasjoner opp mot virksomheten i foretaket, herunder hva slags type forsikringsprodukter foretaket formidler. Krav til kunnskap og kompetanse kan oppfylles på de måter som er beskrevet i bestemmelsens andre ledd, og omfatter blant annet krav til tilfredsstillende utdanning og relevant praksis eller at vedkommende er autorisert forsikringsrådgiver.

Etter forsikringsformidlingsloven § 7-2 fjerde ledd plikter forsikringsselskapet på anmodning fra Finanstilsynet når som helst å gi de opplysninger som viser hvordan kravene i bestemmelsens første ledd er oppfylt. Der det er agenten som gir fullmakten videre og som plikter å påse at vilkårene er oppfylt, er det agenten som må kunne fremlegge opplysninger på forespørsel fra Finanstilsynet.

Agentforetaket har ansvaret for at underagentforetakene oppfyller rammelovgivningen som gjelder for forsikringsformidlere, herunder kravene til egnethet. Agentforetak må etablere rutiner for egnethetsvurderinger som bidrar til å sikre at lovkravene oppfylles.

Det er utarbeidet egnethetsvurderingsskjemaer som skal benyttes ved meldinger og søknader til Finanstilsynet, som følger som vedlegg til rundskriv 14/2015. Forsikringsformidlingsforetak plikter ikke å benytte dette skjemaet internt. Foretaket må imidlertid sørge for at det innhenter informasjon som setter foretaket i stand til å vurdere om agenten oppfylder kravene i forsikringsformidlingsloven §§ 7-2 og 7-3. Hvis foretaket benytter egnethetsvurderingsskjemaet må det vurdere om informasjonen som fremkommer er tilstrekkelig opplysende.

4.2 Faktiske forhold

Det fremgikk av Moore Solutions nettsider i 2016 at foretaket hadde avtale med seks underagentforetak. Underagentforetakene hadde igjen knyttet til seg totalt tre underagentforetak. Foretaket har lagt frem mangelfulle opplysninger for flere av underagentforetakenes daglige ledere og agenter.

Daglig leder/agent for et underagentforetak og en agent i samme foretak har hatt styreverv og stilling i foretak under tilsyn av Finanstilsynet som har levert tilbake konsesjonen, etter at Finanstilsynet varslet tilbakekall eller la til grunn at det var grunnlag for tilbakekall etter å ha avdekket alvorlige og systematiske overtredelser av regler om god forretningsskikk. For agenten dreier det seg om to forskjellige foretak med noen års mellomrom. Daglig leder var også styremedlem i et foretak som gikk konkurs.

Daglig leder/agent i et annet underagentforetak har unnlatt å opplyse om at vedkommende i 2011 ble dømt til å betale en tidligere kunde erstatning for uaktsom finansiell rådgivning knyttet til investeringer i sammensatte spareprodukter, og har også unnlatt å informere om rollen som styremedlem i et foretak som gikk konkurs.

For daglig leder/agent i henholdsvis to andre underagentforetak var politiattesten for den ene datert nærmere ett år etter egnethetsvurderingsskjemaet, mens egnethetsvurderingsskjemaet for daglig leder i det andre underagentforetaket var ufullstendig utfylt. For to agenter som har sluttet i sistnevnte foretak, foreligger ikke dokumentasjon på at egnethetsvurdering er gjennomført i det hele tatt. En agent i et underagentforetak, som er et allerede etablert forsikringsformidlingsforetak, lå blant annet agentens erfaring fra salg av unit link mer enn fem år tilbake i tid.

Nåværende daglig leder i Moore Solutions opplyste i egnethetsvurderingsskjemaet, i forbindelse med ansettelse som agent/daglig leder i et av underagentforetakene, at han var daglig leder i verdipapirforetaket Moore Securities da foretaket leverte konsesjonen tilbake fem måneder tidligere.

Moore Solutions har ansett samtlige som egnet.

4.3 Foreløpig rapport

Det var Finanstilsynets foreløpige vurdering at Moore Solutions kontroll med at agenter oppfyller egnethetskravene i § 7-2 første ledd jf. andre ledd har vært mangelfull, og at foretaket ikke kan godtgjøre at vilkårene for å gi forsikringsformidlingsfullmakten videre til agenter var oppfylt, jf. forsikringsformidlingsloven § 7-1 tredje ledd jf. §7-2 fjerde ledd. Finanstilsynet la videre til grunn at nåværende daglig leder ikke oppfyller egnethetskravene, jf. § 7-2.

4.4 Foretakets anførsler

Foretaket har en rekke anførsler knyttet til vektlegging av ulike elementer i en egnethetsvurdering og hvilke elementer som skal inngå i en slik vurdering.

Foretaket anfører blant annet at kritikkverdige forhold knyttet til foretak daglige ledere eller agenter har hatt styreverv eller stilling i, ligger så langt tilbake i tid at det ikke kan tillegges avgjørende vekt og/eller at vedkommende i liten grad kan klandres. Foretaket viser til Finanstilsynets rundskriv 14/2015 hvor det fremkommer at vedkommende skal kunne klandres. For den ene agenten anføres dessuten at Finanstilsynets varsel om tilbakekall av konsesjonen kom først etter at vedkommende hadde levert egnethetsvurderingsskjemaet, og at Finanstilsynets kritikk mot mangelfull utfylling er feil.

Om de utelatte opplysningene om erstatningsdommen skriver foretaket at det ikke kjente til dommen. Etter foretakets vurdering ligger dommen så langt tilbake i tid at dette isolert sett ikke kan anses som nektelsesgrunnlag, og styret anser vedkommende å tilfredsstillende samtlige egnethetskrav.

Til mangelfullt utfylte skjemaer anføres blant annet at kun ledere plikter å fylle ut de delene av egnethetsskjemaet som er knyttet til tidligere adferd. Foretaket opplyser at i det ene tilfellet hvor skjemaet ikke var komplett utfylt, hadde vedkommende daglige leder/agent nettopp fratrudd som daglig leder. Det anføres at det dermed ikke var mangelfull kontroll av egnethetskravene på agenten, og det er styrets vurdering at vedkommende tilfredsstiller egnethetskravene i loven. For

den andre daglige lederen/agenten erkjennes at det tok lang tid før nødvendig dokumentasjon ble mottatt fra agenten, men at første formidling av livsforsikring først ble gjennomført etter at dokumentasjonen var foretaket i hende.

Foretaket anser også at nåværende daglig leder i Moore Solutions tilfredsstillende egner seg til kravene. Foretaket uttaler dessuten at erfaringen som daglig leder fra verdipapirforetaket Moore Securities som leverte tilbake konsesjonen etter varsel om tilbakekall fra Finanstilsynet, gjør at man vil kunne stå sterkere til å ivareta et slikt verv. Foretaket anfører videre at det er overlatt til selskapet å vurdere egnetheten til dets leder og at foretaket derfor ikke har brutt forsikringsformidlingsloven § 7-2 første ledd nr. 2, men har vurdert dette annerledes enn Finanstilsynet.

Når det gjelder manglende dokumentasjon knyttet til underagenter i et allerede etablert forsikringsformidlingsforetak, skriver foretaket at det tolket lovverket slik at man kunne benytte den egnethetserklæringen som underagentforetaket var i besittelse av.

4.5 Finanstilsynets endelige merknader

Finanstilsynet bemerker at foretakets anførsler for flere av de daglige lederne/agentene er knyttet til hvordan ulike elementer i egnethetsvurderingen skal vektlegges (tidsaspekt og om vedkommende kan klandres). Kjernen i Finanstilsynets konklusjoner i foreløpig rapport var imidlertid at foretaket manglet dokumentasjon på at vilkårene for å gi fullmakten videre var til stede. Det forhold at vilkårene ved senere kontroll eventuelt viser seg å være oppfylt, er underordnet, da lovens system forutsetter at kravene er kontrollert senest samtidig med at fullmakten gis videre slik at kundene nettopp ikke skal utsettes for risikoen knyttet til å få råd av agenter som må anses uegnet. Dette er grunnleggende for ikke å undergrave forsikringsformidlingslovens konsesjonssystem. Kravene skal dessuten være oppfylt til enhver tid.

Finanstilsynet mener at det forelå særlig grunnlag for å vurdere en av agentene samt to av de daglige lederne av underagentforetakene, herunder nåværende daglig leder i Moore Solutions, i relasjon til kravet om at vedkommende ved utøvelsen av arbeid, oppdrag eller tillitsverv ikke må ha utvist slik adferd at det er grunn til å tro at vedkommende ikke vil kunne ivareta stillingen eller vervet på forsvarlig måte. Det vises til opplysningene om at de aktuelle personene hadde vært i foretak under tilsyn som leverte konsesjonen tilbake, og hvor forholdene som begrunnet Finanstilsynets varsel hadde direkte relevans for virksomheten som drives i Moore Solutions. Finanstilsynet forventer i slike tilfeller at foretaket har dokumenterte vurderinger av om vilkårene i § 7-2 andre ledd nr. 2 er oppfylt, og som også kan etterprøves i et internkontrollperspektiv. Finanstilsynet konstaterer at det ikke forelå skriftlig dokumentasjon for at det var foretatt en vurdering av om det forelå nektingsgrunn, og at foretaket dermed ikke kan godtgjøre at vilkårene for å gi forsikringsformidlingsfullmakten videre til agentforetakene var oppfylt, jf. forsikringsformidlingsloven § 7-1 tredje ledd jf. § 7-2 fjerde ledd.

Når det gjelder spørsmålet om nåværende daglig leder oppfylte kravene til egnethet, har foretaket anført at det er overlatt til selskapet å vurdere egnetheten til dets leder og at foretaket derfor ikke har brutt forsikringsformidlingsloven § 7-2 første ledd nr. 2, men har vurdert dette annerledes enn Finanstilsynet. Det er Finanstilsynets endelige vurdering at foretaket åpenbart skulle ha nektet nåværende daglig leder å tiltre som agent/daglig leder i underagentforetaket og senere også som daglig leder i Moore Solutions. Overtredelsene som beskrives i endelig rapport til Moore Securities ligger i kjerneområdet for adferd som må medføre nekting av registrering etter § 7-2 andre ledd nr.

2. Som daglig leder av Moore Securities fra 2010 til 2015 må han ta del i ansvaret for hvordan verdipapirforetaket ble drevet i denne perioden, også for de forhold som førte til varsel om tilbakekall av foretakets tillatelse. Foretakets egnethetsvurdering er åpenbart i strid med de hensyn som forsikringsformidlingsloven § 7-2 hviler på og Finanstilsynets retningslinjer i rundskriv nr. 14/2015. Etter Finanstilsynets vurdering viser dette at foretaket mangler grunnleggende kunnskap om sentrale rammebetingelser som gjelder for virksomheten.

Til anførselen om at Finanstilsynets varsel om tilbakekall ikke forelå da en av agentene fylte ut egnethetsvurderingsskjemaet, bemerker Finanstilsynet at Moore Solutions i så tilfelle skulle gjort en fornyet vurdering i etterkant av publiseringen av de endelige merknadene, jf. at kravene til egnethet skal være oppfylt til enhver tid. I så fall hadde det vært relevant å se det nye forholdet i sammenheng med tidligere stilling i foretak som også innleverte konsesjonen grunnet sterk kritikk fra Finanstilsynet. Foretaket har ikke dokumentert at det ble gjort en ny vurdering av vedkommende agent etter at de endelige merknadene ble publisert, og dermed om vilkårene for å gi fullmakten videre fortsatt var oppfylt.

Finanstilsynet mener også at dommen der daglig leder/agenten ble dømt til å betale erstatning for uaktsom finansiell rådgivning, utgjorde et særskilt grunnlag for å gjøre en vurdering i henhold til kravene i § 7-2 andre ledd nr. 2. Finanstilsynet legger imidlertid til grunn, basert på foretakets anførsel, at foretaket ikke kjente til dommen og derfor ikke hadde grunnlag for å vurdere denne.

Moore Solutions konkluderer med at samtlige av ovennevnte daglige ledere og agenter likevel må anses egnet. Finanstilsynet bemerker at tidsaspektet må tillegges mindre vekt jo mer relevant tidligere kritikkverdige forhold er for stillingen og formidlingsoppgavene vedkommende skal ha i agentforetaket. Daglig leder i et underagentforetak har dessuten et særlig ansvar for at virksomheten drives i henhold til rammebetingelsene som gjelder for formidlingsvirksomheten. Finanstilsynet forventer som nevnt i slike tilfeller, at foretaket har dokumenterte vurderinger av om vilkårene i § 7-2 andre ledd nr. 2 er oppfylt.

Når det gjelder tilfellet med manglende politiattest og mangelfullt utfylt egnethetsvurderingsskjema, viser Finanstilsynet til at kravene skal være kontrollert og funnet i orden senest samtidig med at fullmakten gis videre. Finanstilsynet avviser på denne bakgrunn at det har betydning hvorvidt agenten har rukket å formidle eller ikke på vegne av agentforetaket. Finanstilsynet viser for øvrig til at foretaket ikke kan gjøre rede for dokumentasjon knyttet til to agenter i ett av underagentforetakene. Finanstilsynet fastholder på denne bakgrunn at foretaket ikke hadde innhentet nødvendig dokumentasjon som satte foretaket i stand til å vurdere om samtlige egnethetskrav i forsikringsformidlingsloven § 7-2 er oppfylt. Foretaket kan dermed ikke godtgjøre at vilkårene for å gi forsikringsformidlingsfullmakten videre til de aktuelle underagentforetakene var oppfylt.

Finanstilsynet bemerker at foretaket har et selvstendig ansvar for at underagentene oppfyller kravene til egnethet til enhver tid. For agenter som er ansatt i annet foretak som er underlagt tilsvarende krav til egnethet, vil det normalt ikke kreves ny dokumentasjon på egnethet. Moore Solutions må imidlertid foreta en selvstendig vurdering av om underagentene har nødvendige faglige kvalifikasjoner i forhold til den konkrete formidlingsvirksomheten som skal drives på vegne av Moore Solutions. Finanstilsynet viser til at en av underagentene, i et allerede etablert forsikringsformidlingsforetak, ikke tilfredsstilte kravet til kvalifikasjoner, jf.

forsikringsformidlingsloven § 7-3 andre og tredje ledd, grunnet at erfaring med salg av livsforsikring med investeringsvalg lå mer enn fem år tilbake i tid.

Finanstilsynet fastholder konklusjonen fra foreløpig rapport om at Moore Solutions kontroll med at agenter oppfyller egnethetskravene i forsikringsformidlingsloven § 7-2 første ledd jf. andre ledd har vært mangelfull, og at foretaket i flere tilfeller ikke kan godtgjøre at vilkårene for å gi forsikringsformidlingsfullmakten videre til underagentforetakene var oppfylt, jf. forsikringsformidlingsloven § 7-1 tredje ledd jf. § 7-2 fjerde ledd. Kravene som stilles til forsikringsformidlingsvirksomhet skal sikre at virksomheten drives innenfor betryggende rammer, slik at særlig hensynet til kundenes interesser ivaretas. Manglende kontroll med at vilkårene for egnethet er oppfylt innebærer en grov overtredelse av sentrale rammebetingelser som gjelder for en forsikringsagentvirksomhet. I denne saken må det anses særlig grovt ettersom all formidling i Moore Solutions utelukkende skjer gjennom underagentforetak og at det dreier seg om flere tilfeller.

5. Risikostyring og internkontroll

5.1 Rettslig utgangspunkt

Risikostyringsforskriften kapittel 2 har regler om styrets og daglig leders ansvar. Etter risikostyringsforskriften § 3 skal styret påse at foretaket har hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll, herunder at det er en klar ansvarsdeling mellom styret og daglig ledelse fastsatt i instruks for styret og daglig ledelse og at foretaket har en klar organisasjonsstruktur.

Det følger av risikostyringsforskriften § 4 at daglig leder skal sørge for å etablere en forsvarlig risikostyring og internkontroll på basis av en vurdering av foretakets risikoer etter retningslinjer fastsatt av styret, løpende følge opp endringer i foretakets risikoer og påse at foretakets risikoer er forsvarlig ivaretatt i samsvar med styrets retningslinjer. I henhold til risikostyringsforskriften § 5 har foretaket ansvar for risikostyring og internkontroll også der deler av virksomheten er utkontraktert.

Risikostyringsforskriften kapittel 3 har regler om risikovurderinger ved vesentlige endringer i virksomheten, om årlig risikovurdering herunder årlig vurdering av internkontrollen og om dokumentasjon og rapportering til styret av den årlige risikovurderingen. I henhold til forskriften § 6 første ledd skal det ved etablering av produkter av vesentlig betydning foreligge en risikovurdering før virksomheten igangsettes.

Risikostyringsforskriftens formål er å bedre foretakenes risikostyring og internkontroll gjennom å utdype styrets og ledelsens ansvar utover det som følger av selskapsrettslige regler og regler i særlovgivningen. I rundskriv 3/2009 "Veiledning til forskrift om risikostyring og internkontroll" er det presisert at styret i foretak som driver mellommannsvirksomhet, rådgivning eller forvalter klientmidler må påse at foretakets risikostyring og internkontroll omfatter ivaretagelse av kundens interesser, inkludert foretakets overholdelse av generelle god skikk-regler eller bestemmelser i særlovgivningen gitt med tanke på klientvern.

5.2 Faktiske forhold

Moore Solutions formidler forsikringsavtaler utelukkende gjennom underagentforetak.

Daglig leder utfører compliance-arbeid for foretaket. Foretaket har i 2016 utviklet et digitalt ordrehåndteringssystem der alle ordre som agenter formidler må registreres og hvor det kontrolleres at nødvendig dokumentasjon foreligger, herunder utfylte behovsanalyser samt kundekontroll. I tillegg til digitale kontroller kontrolleres prosessen manuelt, slik at foretaket fortløpende har kontroll med at kravene i lover og forskrifter blir overholdt. Foretaket har fremlagt bekreftelser fra revisor på årlig vurdering av risikobildet og internkontrollen i henhold til risikostyringsforskriften, samt skriftlige rutiner og retningslinjer som gjelder for virksomheten, herunder retningslinjer for informasjon og rådgivning og kontroll av underagenter.

5.3 Foreløpig rapport

Finanstilsynet skrev i foreløpig rapport at foretaket etter Finanstilsynets vurdering ikke har hatt et opplegg for risikostyring og internkontroll som vektlegger ivaretagelse av kundenes interesser og at foretaket grovt har tilsidesatt risikostyringsforskriftens krav om etablering av hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll som har vært egnet til å sikre etterlevelse av de lover og regler som gjelder for et forsikringsagentforetak, jf. §§ 3 og 4, jf. § 5. Finanstilsynet viste til at det ikke foreligger spor av vurderinger av om forsikringsproduktene foretaket formidler, herunder investeringsvalgene som har inngått i rådgivningen, er egnet til å dekke kunders forsikrings- og sparebehov. Det er gjort stikkprøver på kunder, men foretaket anser ikke at det er gjort alvorlige funn. Kontrollene fremsto i lys av Finanstilsynets foreløpige vurderinger i rapporten, som pro forma-kontroller. Finanstilsynets foreløpige vurdering knyttet til kontroll med underagenter, ble ansett å underbygge at foretaket har hatt lite fokus på etterlevelse av sentrale rammevilkår som gjelder for virksomheten.

5.4 Foretakets anførsler

Foretaket er uenig i Finanstilsynets konklusjoner om manglende opplegg for risikostyring og internkontroll, og viser til gjennomførte kontroller i henhold til risikostyringsforskriften som er bekreftet av selskapets revisor samt fastsatte interne retningslinjer og rutiner.

Foretaket avviser videre Finanstilsynets påstand om at det ikke finnes spor av vurderinger av forsikringsproduktenes egnethet til å dekke kunders forsikrings- og sparebehov. Foretaket har i valg av leverandør hensyntatt at produktet har et reelt forsikringselement. Selskapet har i 2017 etterspurt dokumentasjon på underliggende fond til Monarch sine produkter sett opp mot referanseindekser. Dette for å undersøke underliggende fond og kundens mulighet til å oppnå avkastning. Foretaket har i 2017 også revidert behovsanalysen som benyttes i kunderådgivningen. Foretaket har videre gjennom sin internkontroll avsluttet sitt samarbeid med STM Life. Selskapet erkjenner imidlertid at det er en annerledes prisstruktur på Moore Spareplan og Moore Spareplan pluss enn hovedandelen av konkurrerende produkter, men at dette informeres kundene om i et eget faktaark samt beskrives i detalj i kundemøter. Selskapets mål er personlig rådgivning til kunder, mens de fleste andre tilbydere henvender sine kunder til deres internettløsning for tegning. Foretaket viser også til at Finanstilsynets kartleggingsundersøkelse fra 2011 viser stort sprik i kostnadsbildet, og at det ikke er gitt føringer på kostnadsstrukturen på disse typer produkter. Selskapet mener at Monarch sine produkter er utformet vesentlig annerledes enn andre fondskontoer og således er prisingen annerledes.

Foretaket anfører at kravet til hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll ikke innebærer en lovpålagt plikt til å oppbevare all kundedialog, slik Finanstilsynet etterspør.

Finanstilsynet kan ikke ukritisk legge til grunn at det som eksisterer skriftlig gir et uttømmende bilde av kundens situasjon, kunnskap og risikovilje. Foretaket viser også til at det ikke blir stilt spørsmål om erfaring, kunnskap og formål ved kjøp av fondskonto på nett hos enkelte norske leverandører. Moore Solutions krever derimot at en potensiell kunde skal snakke med en rådgiver før tegning av fondskonto. Foretaket anfører også at det har gitt korrekt informasjon om kostnader eller andre elementer som er av vesentlighet for avtalen. I selskapets løsning kommer alle dokumenter i en pakke som kunde må åpne og bekrefte er lest og forstått, før kunden kan signere. Alle innkommende ordre kontrolleres mot rutiner før ordre godkjennes. Foretaket anfører at Finanstilsynet selv har påpekt at de ikke har funnet det nødvendig å kommentere enkeltkunder på Moore Spareplan/Moore Spareplan Pluss, og derav kan ikke selskapet se at man ikke har ivaretatt kundenes interesser og overholdt rådgivningsplikten.

5.5 Finanstilsynets endelige vurdering

Etablering av hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll skal bidra til å sikre etterlevelse av de lover og regler som gjelder for et forsikringsagentforetak. Ivaretakelsen av kundens interesser må følgelig stå sentralt i etableringen av et hensiktsmessig internkontrollregime for å unngå feilsalg av forsikringer som ikke dekker kundens forsikringsbehov. En risikovurdering av produktene og underliggende i forkant av at formidling igangsattes er sentralt for å sikre at innretningen på systemet for internkontroll er tilpasset produktene som formidles.

Finanstilsynet legger til grunn at foretaket har etablert retningslinjer og rutiner for blant annet informasjons- og rådgivningsplikt og at foretaket har gjennomført årlige internkontrollvurderinger. I tillegg viser foretaket til enkelte etterfølgende tiltak og vurderinger, blant annet tiltak gjennomført i 2016 og 2017. I valg av leverandør er det dessuten vist til at det er hensyntatt at produktet har et reelt forsikringselement, jf. regler på høring om lavere skattesats på fondskontoer med reelt forsikringselement.

Finanstilsynet kan imidlertid ikke se at foretaket i tilsvaret har fremlagt dokumentasjon på risikovurderinger knyttet til forsikringsproduktene foretaket har formidlet, herunder investeringsvalgene som har inngått i rådgivningen. Foretakets vektlegging av at produktene hadde et reelt forsikringselement, kan etter Finanstilsynets vurdering neppe være tilstrekkelig når spareelementet, herunder kostnadsstruktur, er en vesentlig del ved disse produktene. Foretaket har anført at utvalget av underliggende finansielle instrumenter i STM Moore2Life Investeringskonto ved oppstart ikke var slik foretaket ønsket, jf. punkt 3.4, og at avtalen med STM Life ble sagt opp som følge av internkontrollen. Finanstilsynet bemerker at i den grad det ble gjort en risikovurdering av underliggende investeringsportefølje i forkant av formidlingen av produktet, så evnet ikke foretaket å følge opp denne verken gjennom ledelseshandlinger eller kontroller av formidlingen, jf. at foretaket formidlet Akator, Prestige og kontantinnskudd som eneste underliggende til 11 kunder. Finanstilsynet tar til etterretning at foretaket avsluttet avtalen med STM Life, men først etter å ha solgt STM Moore2Life Investeringskonto til en rekke kunder.

Foretaket peker på at Finanstilsynets kartleggingsundersøkelse fra 2011 vedrørende salg av livsforsikringer med investeringsvalg, viser store sprang hva gjelder selskapenes rutiner, dokumentasjon og kostnader, og at det var lite føringer fra Finanstilsynet knyttet til kostnadsstruktur. Finanstilsynet forstår foretakets anførsel dithen at det vide spekteret av produkter og kostnadsstrukturer i markedet dermed ikke tilsa at det ble gjort noen spesielle vurderinger i

forkant av formidlingen fra foretakets side. Finanstilsynet bemerker at foretaket har et selvstendig ansvar for å påse at produkter det formidler til kunder faktisk dekker kundenes behov.

Finanstilsynet har vurdert om øvrige tiltak som nevnes kan tilsi at foretaket gjennom internkontrolltiltak sikret at kundens forsikringsbehov ble ivaretatt til tross for manglende risikovurderinger av produktet. Foretaket anfører at det som foreligger skriftlig ikke gir et uttømmende bilde av kundedialogen som har vært om kundens situasjon, kunnskap og risikovilje, og videre at Finanstilsynet ikke har vurdert enkeltkunder og at det derav ikke kan se at selskapet ikke har ivaretatt kundenes interesser og overholdt rådgivningsplikten. Finanstilsynet bemerker til dette at nevnte forhold ikke endrer på det faktum at Moore Spareplan og Moore Spareplan Pluss har en kostnadsstruktur som alminnelige forbrukere ikke er tjent med, uavhengig av individuelle forhold som avdekkes ved kundene. Til foretakets anførsler om at kunden fikk både skriftlig (faktaark) og muntlig informasjon, herunder at kunden signerer på at alle dokumenter er lest og forstått, bemerkes at det først og fremst er agentens skriftlige råd til kunden som bør begrunne at produktet inklusive prisstrukturen dekker kundens forsikringsbehov, ikke kundens signatur på avtaledokumenter. Finanstilsynet mener at ovennevnte illustrerer at det vanskelig kan etableres et hensiktsmessig system for risikostyring og internkontroll som ivaretar kundenes behov, hvis ikke risikoene først er identifisert.

Finanstilsynet bemerker i tillegg at foretakets manglende kontroll med egnetheten til underagenter samt foretakets ansettelse av ny daglig leder som ikke oppfyller egnethetskravene i forsikringsformidlingsloven, jf. punkt 4.5, underbygger at foretaket ikke har hatt et hensiktsmessig opplegg for risikostyring og internkontroll som ivaretar kundenes interesser. Det er Finanstilsynets endelige vurdering at foretaket grovt har tilsidesatt risikostyringsforskriftens krav om etablering av hensiktsmessige systemer for risikostyring og internkontroll som har vært egnet til å sikre etterlevelse av de lover og regler som gjelder for et forsikringsagentforetak, jf. risikostyringsforskriften §§ 3 og 4, jf. § 5.

6. Sletting av registrering

Forsikringsformidlingsloven kapittel 9 inneholder to ulike regler for sletting av registrering som forsikringsagent. Forsikringsformidlingsloven § 9-3 gir hjemmel for å slette registrering av agentforetak i de tilfeller kravene som stilles til virksomheten ikke lenger er oppfylt, typisk der virksomheten avvikles. Etter forsikringsformidlingsloven § 9-4 kan Finanstilsynet gi forsikringsselskap pålegg om å slette registrering av agentvirksomhet dersom en forsikringsagent eller forsikringsagentvirksomheten grovt eller gjentatte ganger har overtrådt sine plikter etter lov eller forskrifter. For agenter som representerer forsikringsforetak med hovedsete i land utenfor Norge innebærer dette sletting av registrering fra Finanstilsynets register, jf. § 7-10. Sletting av registrering etter § 9-4 er bare aktuelt for mer kvalifiserte overtredelser av rammelovgivningen for forsikringsformidlingsvirksomhet.

Moore Solutions opplyser i brev datert 28.9.2018 at foretaket har gjennomført en revidering av videre strategi og finner det ikke lenger hensiktsmessig å være registrert som forsikringsformidler i Finanstilsynets register og ber om å bli slettet fra registeret.

Finanstilsynet har ovenfor i pkt. 3 til 5 kommet til at foretaket har begått grove overtredelser av informasjon- og rådgivningsplikten i forsikringsformidlingsforskriften § 3-1, jf. forsikringsavtaleloven § 11-1, reglene om kontroll av underagenter mv. i forsikringsformidlingsloven § 7-1 tredje ledd, jf. § 7-2, kravene i forsikringsformidlingsloven § 7-2 om at daglig leder skal være egnet, samt reglene om risikostyring og internkontroll i risikostyringsforskriften §§ 3 og 4, jf. § 5. Det fremgår av gjennomgangen ovenfor at Finanstilsynet anser overtredelsene som grove, og Finanstilsynet viser til fremstillingen der. Det fremgår også av gjennomgangen ovenfor at det dreier seg om gjentatte overtredelser av informasjon- og rådgivningsplikten i forsikringsformidlingsforskriften § 3-1, jf. forsikringsavtaleloven § 11-1 og av reglene om kontroll av underagenter mv. i forsikringsformidlingsloven § 7-1 tredje ledd, jf. § 7-2. Etter Finanstilsynets syn er grunnvilkåret (grove eller gjentatte overtredelser av plikter etter lov eller forskrifter) for å slette registreringen av foretaket etter forsikringsformidlingsloven § 9-4 oppfylt. Finanstilsynet mener dessuten at overtredelsene omtalt i henholdsvis punkt 3.5.2, 3.5.3 og punkt 4 hver for seg isolert sett er grove nok til at grunnvilkårene for sletting i medhold av § 9-4 andre ledd er oppfylt.

Det beror på Finanstilsynets skjønn om de aktuelle overtredelsene kvalifiserer for sletting etter § 9-4 dersom grunnvilkårene for sletting er oppfylt (grov eller gjentatte overtredelser av lover eller forskrifter). Det må foretas en konkret vurdering av om sletting skal skje i den enkelte sak, jf. lovens ordlyd i § 9-4, "kan". Finanstilsynet har i tidligere saker om sletting lagt til grunn et fremadrettet perspektiv ved anvendelsen av § 9-4 andre ledd, der hensynet til potensielle fremtidige kunder og markedets integritet har vært tungtveiende. I foreliggende sak dreier det seg om systematiske og grove overtredelser av sentrale kundevernbestemmelser, der foretaket har satt hensynet til egen inntjening foran kundenes interesser i sin rådgivning.

I utgangspunktet anser Finanstilsynet en reaksjon i form av sletting etter § 9-4 som nødvendig og forholdsmessig tatt i betraktning omfanget og grovheten i overtredelsene. Etter Finanstilsynets vurdering er vilkårene for sletting etter forsikringsformidlingsloven § 9-4 oppfylt.

Moore Solutions opplyser i brev datert 28.9.2018 at foretaket har gjennomført en revidering av videre strategi og finner det ikke lenger hensiktsmessig å være registrert som forsikringsformidler i Finanstilsynets register og ber om å bli slettet fra registeret. Da Finanstilsynet i sin forvaltningspraksis har lagt til grunn et fremadrettet perspektiv ved anvendelsen av § 9-4 andre ledd og foretaket ikke lenger ønsker å drive forsikringsagentvirksomhet, finner Finanstilsynet det tilstrekkelig å fatte vedtak om sletting i henhold til dette i medhold av forsikringsformidlingsloven § 9-3, jf. Finanstilsynets brev av i dag til Moore Solutions.